

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

עבירות עריקות ונפקדות בצה"ל - מדריך להורה ולחייל

מרבית החיילים יודעים כי על עבירות שנעשו בשטח הצבא לא מתקיימים החוקים האזרחיים הקיימים על האזרח מחוץ לכותלי המסגרת הצבאית ולא מבינים את חשיבותה של הענישה והאכיפה. ניתן להוסיף כי מדי יום מבצעים חיילים רבים הפזורים בבסיסים השונים עבירות שונות לרבות נטילת סמים קלים, הטרדות ומעשים מגונים, התעללויות בחיילים ואף נפקדויות, עריקויות שעניינן בראש ובראשונה השתמטות שלא כדין ממסגרת צבאית.

עבירות עריקות ונפקדות בצה"ל

לפי סעיף 94 לחוק השיפוט הצבאי, עבירת נפקדות או עריקות (החמורה מבניהם) מובילה לעונשים חמורים וקשים שלא לתמיד מצדיקים את קיומם בייחוד בשל היעדר מסוכנות לשלום הציבור או לחייל עצמו ואף למערכת כולה ונועדו לשלול ממנו זכויות וחופשות ואף לכלוא אותו במעצרים ממושכים ולא מוצדקים.

ההבדל בין נפקדות לבין עריקות

שניהם למעשה אותה משמעות אם כי בעלת משקל שונה - כלומר, המשקל של נפקדות קל יותר מהמשקל של עריקות מבחינת זמני ההיעדרות מהשירות הצבאי.

נפקדות: נפקדות יכולה להיחשב גם היעדרות מהבסיס ללא רשות גם היא עולה על כמה שעות בודדות במקרה אחד ובמקרה השני איחור לבסיס בשעה הקבועה כלומר עליך להגיע ב 10:00 והגעת ב 10:30, תיחשב החצי שעה כנפקדות - מה שכן? לא תמיד ינקטו צעדים כנגד זה ואם כן הם יהיו מינוריים בהשוואה לעריקות או נפקדות ממושכת.

עריקות: היא פעולת היעדרות יזומה מצד החייל הסדיר או המילואים שבו בוחר חייל שלא להתייצב בבסיסו בשלל סיבות כמו למשל: היעדרות משירות מילואים, היעדרות מגיוס לצבא, היעדרות בעת השירות הצבאי ואף היעדרות בזמן מלחמה או פעולה צבאית. למרות שבגין עריקות המשפט ייערך בבית דין צבאי, אך רק לעיתים נדירות יוגש כנגד החייל כתב אישום לפי סעיף 92 לחוק השיפוט הצבאי.

משקל העריקות נמדד בזמן קצוב המוגדר על מספר שבועות ואם עבר החייל את משך העריקות המוגדרת בחוק הצבאי מעל לנורמה המקובלת תקבל העריקות משקל רב יותר וענישה מחמירה יותר מאשר זמן עריקות קצר יותר ואליה יתלוו עונשים שונים ומחמירים הכוללים בין היתר: הטבות שמגיעות לו, חופשות, קידום בדרגות ושליטת חופש באופן ממושך.

כמובן שדרגת החייל בעבירות נפקדות או עריקות משפיעות על אופי הענישה וחומרתה ושליטת החופשה בשני המקרים יכולה לבוא בשני צורות - מאסר בפועל בבית כלא צבאי, מחבוש - המכונה מאסר בליווי עבודות רס"ר ואף ריתוק לבסיס שלא בתנאי מאסר ובאופן ממושך ללא חופשות.

שליטת החופשה הנה מהעונשים החמורים הקיימים במסגרת הצבאית בייחוד שמתלווה לזה אפקט המאסר או המחבוש ומדובר בעבירות זניחות ששוללות זכויות מהותיות לחייל למשל. אם חייל נאסר למשך שנה, מסך השנתיים שנותרו לו לשחרור, תקופת המאסר לא תיחשב לשירות ולאחר מכן הוא יצטרך להשלים את תופת שירותו הצבאי. חייל אשר ערק מעל חודשיים עובר לשיפוט בבית הדין הצבאי בתוספת כתב אישום חמור וענישה מחמירה יותר וכאן בנקודה זו ההשלכות העתידיות של החייל גם לאחר השירות

18/07/2024

077-5006206

052-6885006

הצבאי יהיו חמורות יותר ובעלות משקל רב הזהה לעבירה פלילית במישור האזרחי גם לאחר השירות הצבאי ולא יהיה מנוס מהתערבות חיצונית של סניגור פלילי המכיר את רזי הבנת המשפט הצבאי על כל היבטיו ובייחוד כזה ששירת במשטרה הצבאית או אף שימש כחוקר מצ"ח בעברו הצבאי.

חשוב לציין כי במקרים כאלו בהם החייל נתפס ומובל לדין בבית הדין הצבאי הוא נעצר עד למשפט ולעיתים בתנאים מחמירים ממאסר או מחבוש במתכן כליאה בסיסי הנמצא בבסיסו. ולכן כדי שלא ייווצר מצב של לחצים נפשיים ושינויים קריטיים - חייבים לערב עו"ד פלילי שנותן משקל מהותי, קריטי וקובע בבית הדין הצבאי ויוצר תקדימים מהותיים באופי התיק ובחומרת הענישה.

ניתן להבין עד כה כי מדובר בעריקות העולה על חודשיים משירות צבאי, אך כאן המקום להדגיש כי בשנים האחרונות חלה החמרה משמעותית ואף פלילית גם בעבירות נפקדות ודרכי הענישה של נפקדות נעשו מהמחמירות ביותר וזאת בשל המצב הבטחוני ההולך ומחריף. מרבית חיילי צה"ל והוריהם כלל אינם מודעים להשלכות ההרסניות שיכולות לנבוע כתוצאה מנפקדות סתמית, אך יכולות להפוך בנקל לרישום פלילי שירשם במחשבי המשטרה וילווה את הנאשם למשך כל חייו עד שיוחלט אחרת.

חלק ניכר ומשמעותי מדרכי הענישה לעבירות נפקדות כוללות בין היתר:

א. עונש מאסר בפועל.

ב. עונש מאסר מותנה.

ג. הורדה לדרגת טוראי.

ד. רישום פלילי במחשבי משטרת ישראל.

ה. יאלץ להשלים את תקופת היעדרותו מהשירות וכן את התקופה שבה שהה בכלא הצבאי, בנוסף על השלוש שנים, שאותן הוא חייב לשרת.

שלא תטעו לחשוב שעבירה פלילית במסגרת צהלית היא פחותה מעבירה פלילית אזרחית ולכן חשוב שתבינו כי במידה ועל עבירת נפקדות פשוטה קיבל החייל רישום פלילי המוכנס למחשבי משטרת ישראל עתידו באזרחות עלול להיפגע בצורה משמעותית והשלכותיה במציאת עבודה, תעודת יושר והגירה למדינה אחרת יכולות להיות מקור פוטנציאלי לצרות וכי הרישום הפלילי יימחק רק לאחר 17 שנה.

ככל קובע וחשוב, התייעצות עם עורך דין צבאי לא תהפוך אותך לפושע או עבריין ותגן על הזכויות האזרחיות שלך הן במסגרת השירות הצבאי והן לאחריה באזרחות ולכן לא מן הנמנע להיעזר בשירות משפטי פלילי גם במסגרת הצבאית ובמיוחד עם עורך דין פלילי המכיר ומבין בדיני הצבא. הפנייה לסניגור המבין במשפט הצבאי יכולה במרבית המקרים לסגור את הרישום והתיק ואף לזכות בעונש קל לחלוטין וליצור מצב לפיו שגרת החיים של החייל לא תשתנה - על אחת כמה וכמה מחיקת הרישום הפלילי לאלתר.

נחקרת במצ"ח? מתנהל כנגדך משפט בבית דין צבאי?

פנה ללא דיחוי להתייעצות עם עורך דין צבאי בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.